

Чурікова Ірина Володимирівна,
доцент кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент;
Гаврилюк Людмила Володимирівна,
т.в.о. начальника 3-го НДВ науково-
дослідної лабораторії проблем правового
та організаційного забезпечення діяльності
Міністерства Державного науково-
дослідного інституту МВС України,
кандидат юридичних наук, старший
дослідник

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕЛІКУ ДЖЕРЕЛ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ПРО КРИМІНАЛЬНІ ПРОСТУПКИ, ЯКІ МОЖУТЬ БУТИ ВИКОРИСТАНІ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЩОДО ЗЛОЧИНУ

Запровадження законодавцем інституту досудового розслідування кримінальних проступків створило в законодавстві та правозастосовній практиці незгодженості стосовно порядку використання у кримінальному провадженні щодо злочину доказів, зібраних у кримінальному провадженні щодо кримінальному проступку.

Так, згідно зі ст. 298¹ КПК України процесуальними джерелами доказів у кримінальному провадженні про кримінальні проступки, крім визначених у ст. 84 КПК України, також є пояснення осіб, результати медичного освідування, висновок спеціаліста, показання технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису. Такі процесуальні джерела доказів не можуть бути використані у кримінальному провадженні щодо злочину, окрім як на підставі ухвали слідчого судді, винесеної за клопотанням прокурора [1].

Тобто у ст. 298¹ КПК України законодавець визначив перелік процесуальних джерел доказів у кримінальному провадженні про кримінальні проступки, які не можуть бути використані у кримінальному провадженні щодо злочину, окрім як на підставі ухвали слідчого судді, винесеної за клопотанням прокурора.

Проте на сьогодні судова практика досить неоднозначна з приводу визначення переліку джерел доказів у кримінальному провадженні про кримінальні проступки, які можуть бути використані у кримінальному провадженні щодо злочину.

Зокрема, в ухвалі Деснянського районного суду міста Києва зазначено, що внаслідок перекваліфікації дій ОСОБИ_4 із ч. 1 ст. 309 КК України на ч. 2 ст. 309 КК України кримінальне провадження на підставі ч. 4 ст. 218 КПК України було передано за підслідністю з відділу дізнання до слідчого відділу Деснянського УП ГУНП у

м. Києві. Під час розслідування цього кримінального провадження відділом дізнання Деснянського УП ГУНП у м. Києві проведено низку слідчих та процесуальних дій, у результаті чого виявлено такі джерела доказів: протокол огляду місця події, постанови про призначення груп дізнавачів та прокурорів, доручення в порядку ст. 40 КПК України, протоколи допитів свідків, постанова про призначення судової експертизи, висновок експерта, постанова про визнання речовим доказом, постанова про перекваліфікацію кримінального правопорушення, матеріали, що характеризують ОСОБА_4.

Прокурор у клопотанні вказав, що зібрані під час дізнання докази не можуть бути використані у кримінальному провадженні щодо злочину, окрім як на підставі ухвали слідчого судді, винесеної за клопотанням прокурора, і просив слідчого суддю визнати процесуальним джерелом доказів у цьому кримінальному провадженні та надати можливість використання у кримінальному провадженні щодо злочину докази, зібрані у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку.

У задоволені клопотання прокурора про надання дозволу на використання у кримінальному провадженні щодо злочину доказів, зібраних у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку, слідчим суддею було відмовлено. Слідчий суддя аргументував своє рішення тим, що з переліку доказів, на використання яких прокурор просить надати дозвіл у клопотанні, жоден не підпадає під перелік процесуальних джерел доказів, зазначених у ст. 298¹ КПК України, та, ураховуючи, що вони отримані під час здійснення досудового розслідування в межах цього ж кримінального провадження та передбачені ст. 84 КПК України, такі докази не потребують додаткового дозволу слідчого судді для їх використання.

Отже, ухвалюючи рішення про звернення з клопотанням про використання у кримінальному провадженні щодо злочину джерел доказів, зібраних у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку, прокурор повинен урахувати, що докази, які відповідають вимогам ст. 84 КПК України й зібрані в межах одного кримінального провадження, розслідуваного щодо проступку у разі зміни кваліфікації та/або підслідності органу досудового розслідування, не входять до визначеного ст. 298¹ КПК України переліку і визнання процесуальними джерелами доказів на підставі ухвали слідчого судді не потребують, оскільки є такими в силу закону [2]. Таку саму аргументацію навів в ухвалі і слідчий суддя Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області у Справі № 686/21768/22 [3].

Протилежною є позиція слідчого судді Луцького міськрайонного суду Волинської області. Так, у кримінальному провадженні прокурор виніс постанову про перекваліфікацію кримінального правопорушення з ч. 1 на ч. 2 ст. 185 КК України, змінив підслідність указанного правопорушення, а здійснення досудового розслідування доручив СВ Луцького РУП ГУНП у Волинській області. Тому виникла необхідність

у наданні дозволу на використання у кримінальному провадженні щодо злочину доказів, зібраних у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку. Перевіривши надані матеріали клопотання та дослідивши додані докази, слідчий суддя дійшов до висновку надати дозвіл на використання у кримінальному провадженні доказів, зібраних у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку, передбаченого ч. 1 ст. 185 КК України, а саме: протоколу прийняття заяви про вчинене кримінальне правопорушення (або таке, що готується); протоколу огляду місця події від 29.01.2022; протоколу допиту потерпілого ОСОБА_4; протоколу допиту свідка ОСОБА_5 [4].

У цьому випадку слідчий суддя ухвалив рішення щодо визнання доказів, зібраних у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку, які згідно зі ст. 85 КК України належать до джерел доказів і в кримінальних провадженнях щодо злочинів.

В іншій ухвалі [5] слідчий суддя частково задовольнив клопотання прокурора, надавши дозвіл на використання у кримінальному провадженні як джерела доказу, що отримане в порядку ст. 298¹ КПК України лише пояснення ОСОБА_5 від 06 січня 2022 року, обґрунтувавши своє рішення тим, що визнання процесуальними джерелами доказів у кримінальному провадженні щодо злочинів на підставі ухвали слідчого судді підлягають не всі зібрані докази щодо проступків, а лише ті, які визначені ст. 298¹ КПК України. Відповідно, докази, які зібрані в межах одного кримінального провадження, розслідуваного щодо проступку в разі зміни кваліфікації та/або підслідності органу досудового розслідування, які відповідають вимогам ст. 84 КПК України, та не входять до визначеного ч. 1 ст. 298¹ КПК України переліку, визнання процесуальними джерелами доказів на підставі ухвали слідчого судді не потребують, оскільки є такими в силу закону. Тому із визначеного переліку доказів, на використання яких прокурор просить надати дозвіл, підпадає під перелік процесуальних джерел доказів, зазначених у ч. 1 ст. 298¹ КПК України лише пояснення ОСОБА_5 від 06.01.2022 року [6].

Резюмуючи, слід зазначити, що небезпека законодавчої невизначеності щодо тлумачення змісту норм КПК України під час досудового розслідування кримінальних проступків полягає в можливості їх трансформації в суді. Відповідно, закладені суперечності не сприяють однозначному розумінню і тлумаченню теоретиками й практиками змісту норм КПК України.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: чинне законодавство з змінами та допов. станом на 3 липня 2023 р.: Київ.: ПАЛИВОДА А.В., 2023. 516 с.

2. Ухвала Деснянського районного суду м. Києва від 26 груд. 2022 р. Справа № 754/12008/22. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108092342>.

3. Ухвала Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області від 21 жовт. 2022 р. Справа №686/21768/22. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106883323>.

4. Ухвала Луцького міськрайонного суду Волинської області від 15 лют. 2022 р. Справа № 161/2488/22. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103269999>.

5. Ухвала Костянтинівського міськрайонного суду Донецької області від 14 лют. 2022 р. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103242713>.

6. Ухвала Костянтинівського міськрайонного суду Донецької області від 14 лютого 2022 р. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103242713>.

Шаповаленко Євген Володимирович,

т.в.о. завідувача кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Саміленко Ірина Сергіївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра Національної академії внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМПАНІЇ PALANTIR У РОБОТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Питання використання новітніх технологій у роботі правоохоронних органів, їх можливості та перспективи є актуальним, оскільки сучасна боротьба зі злочинністю і забезпечення громадської безпеки нашої держави вимагають доступу до аналітичних інструментів та обробки великих обсягів даних. Існування великої кількості цифрових даних можуть бути важливими для розкриття злочинів, тому правоохоронним органам необхідно сучасне програмне забезпечення для вирішення питань правоохоронної діяльності.

Palantir Technologies Inc. – це американська технологічна компанія, заснована в 2003 році Пітером Тіелом, Алексом Карпом та іншими співробітниками. Компанія спеціалізується на розробці програмного забезпечення для аналізу та візуалізації даних, зокрема, для великих обсягів даних і розумного аналізу інформації.

Одним із основних продуктів компанії є платформа Palantir Gotham, яка використовується для аналізу даних у сферах національної безпеки, правопорядку, фінансів, охорони здоров'я та інших галузях. Це допомагає правоохоронним органам виявляти зв'язки та закономірності в великих масивах даних, що може бути корисним для розслідування воєнних злочинів, розкриття шахрайства, аналізу